

Skipulagsstofnun
Sigurður Ásbjörnsson
Laugavegi 166
150 Reykjavík

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 17. febrúar 2009
Tilvísun: UST20090200040/bs

Efnistaka úr Hólabrú í Hvalfjarðarsveit. Umsögn um frummatsskýrslu

Vísað er til bréfs Skipulagsstofnunar dags. 4. febrúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um mat á umhverfisáhrifum ofangreindrar framkvæmdar. Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir við frummatsskýrslu:

Samantekt bls. 2, en þar segir: "*Niðurstaða umhverfismatsins er sú að heildaráhrif fyrirhugaðrar efnistöku séu ásættanleg. Jákvæð áhrif, eins og gæði efnis og staðsetning námu vega upp á móti neikvæðum áhrifum, en við matið kom í ljós að þau eru fyrst og fremst sjónræn.*"

Umhverfisstofnun telur ekki unnt að gera upp umhverfisáhrif með þeim hætti sem hér er gert. Reyndar mætti færa rök fyrir því að sjónræn áhrif efnistökkunnar væru minni ef einungis fengist nothæft fyllingaefni úr Hólabrú og því væri ekki þörf fyrir vinnslu og lagera í námunni. Samanburður ólíkara umhverfispátta af þessu tagi á frekar heima t.d. í umfjöllun leyfisveitanda.

Umhverfisstofnun telur gagnlegt að gefa mismunandi umhverfispáttum jákvæða eða neikvæða einkunn til að öðlast betri yfirsýn yfir mismunandi áhrif viðkomandi framkvæmdar. Stofnunin telur hins vegar að ekki sé hægt að gera slíka samantekt upp sem einhvers konar efnahagsreikning þar sem fleiri jákvæðir liðir þýði að viðkomandi framkvæmd hafi að sama skapi lítil umhverfisáhrif.

Áhrifasvæði framvæmdar, bls. 9, þar stendur: "*Áhrifasvæðið til austurs: Núverandi námuvinnsla í Hólabrú í landi Innra-Hólms liggur að landamerkjum Kúludals ár. Þar er einnig námuvinnsla. Það má því segja að framkvæmdasvæðin og þar með áhrifasvæðin liggi saman hjá þessum tveimur jörðum. Aðeins þunnt haft skilur þessi tvö vinnslusvæði. Áhrifasvæði Hólabrúar í landi Innra-Hólms er látið fylgja landamerkjagirðingunni af þessum sökum.*"

Umhverfisstofnun telur að ekki sé unnt að skilgreina áhrifasvæði efnistöku í Hólabrú með þeim hætti sem hér er gert. Sjónrænna áhrifa gætir lengra en að landamerkjagirðingu milli Innra-Hólms og Kúludalsár.

Með svo þröngri skilgreiningu áhrifasvæðis er t.d. girt fyrir umfjöllun um hugsanleg sammögnunaráhrif eða umfjöllun um hver áhrif efnistöku í Kúludalsá verði á frágang austur

jaðars námunnar í Hólabrú.

Umhverfisstofnun telur að gera eigi grein fyrir frágangi Hólabrúar með tilliti til námunnar í Kúludalsá.

Landslag og sjónrænir þættir, á bls. 12 segir m.a.: *"Í tilviki Hólabrúar er stefnt að því að eftir að efnistöku er hætt, falli ásýnd landsins vel að landformum svæðisins. Í samráði við landeigenda verður unnið að nýrri landmótun þar sem efnistökusvæðið verður skilgreint sem landbúnaðarsvæði."*

Umhverfisstofnun telur nokkuð skorta á að í frummatsskýrslu komi fram skýrari og greinilegri hugmyndir um útlit svæðisins að efnistöku lokinni, hér er t.d. átt við landhæðir innan og utan námunnar að frágangi loknum. Notkun ljósmynda og korta mætti vera markvissari. Sem dæmi um slíka framsetningu vill Umhverfisstofnun benda á greinargerð og skýringarmynd landeigenda í Sigluvík, Svalbarðsstrandarhreppi vegna fyrirhugaðrar efnistöku í landi Sigluvíkur.

Mótvægisáðgerðir, á bls. 13 er gerð grein fyrir þeim atriðum sem talin eru til mótvægisáðgerða. Þar er m.a. talið til mótvægisáðgerða *"Vandaður frágangur að efnistöku lokinni."*

Umhverfisstofnu telur að hér sé ekki um mótvægisáðgerð að ræða heldur viðskilnað við námusvæði að efnistöku lokinni í samræmi við 49. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd, en þar segir m.a.: *"Að loknum vinnslutíma skal ganga snyrtilega frá efnistökusvæði þannig að sem best falli að umhverfi."*

Niðurstaða: Umhverfisstofnun telur rétt eins og fram kemur í frummatsskýrslu að helstu áhrif frekari efnistöku í Hólabrú verði áhrif á landslag og sjónræn áhrif. Frekari efnistaka í Hólabrú mun hafa talverð neikvæð sjónræn áhrif í för með sér. Vart er ástæða til að ætla að áhrif á vinnslutíma verði önnur en þau sem þegar eru fram komin. Unnt er að takamarka þessi áhrif á vinnslutíma með bættu verklagi í námunni, viðhaldi jarðvegsmana við jaðra námunnar og áfangaskiptingu vinnslu og frágangs. Ásýnd svæðisins að lokinni efnistöku fer að mestu leyti eftir því hversu vel gengur að fella efnistökusvæðið að landi umhverfis námuna. Einnig skal á það bent að framkvæmdaaðili hefur fallið frá hugmyndum um efnistöku neðan Hringveggar sem mótvægisáðgerð til að draga úr sjónrænum áhrifum efnistökunnar. Að teknu tilliti til ofangreindra sjónarmiða telur Umhverfisstofnun ekki líklegt að frekari efnistaka í Hólabrú muni hafa umtalsverð umhverfisáhrif í för með sér.

Virðingarfyllt

Björn Stefnsson

Kristín Linda Arnadóttir
Forstjóri